

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-05-26 Nr. 111-P-17

Vilnius

SVARSTYTA. Dėl mobingo apraiškų sveikatos priežiūros įstaigose. Dėl priemonių psichoemociniam klimatui gerinti.

NUTARTA:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1.1. įvertinti galimybę steigti psichologinio smurto atvejų darbe priežiūros (ombudsmeno) instituciją, į kurią galėtų kreiptis ne tik mobingą darbe patiriantys sveikatos priežiūros specialistai, bet ir kitų sričių darbuotojai;

1.2. įvertinus didelius sveikatos priežiūros specialistų darbo krūvius ir tenkančią atsakomybę, ypač pandemijos metu, bei santykinai nedidelius atlyginimus, kas didina sveikatos priežiūros sistemos darbuotojų nepasitenkinimą ir kuria papildomą neigiamą emocinę įtampą darbo aplinkoje, apsvarstyti galimybę didinti sveikatos priežiūros sistemos finansavimą; su papildomomis pandemijos suvaldymo priemonėmis susijusias išlaidas finansuoti valstybės biudžeto, o ne Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis.

2. Siūlyti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:

2.1. atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose nėra atskirai apibrėžta mobingo sąvoka, parengti Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų pakeitimo projektus, įtvirtinančius mobingo sąvoką bei tobulinančius su tuo susijusį teisinį reguliavimą (įskaitant mobingo požymių, mobingo atvejų nustatymo ir tyrimo, teisinės atsakomybės už mobingo veiksmus taikymo, žalos dėl mobingo atlyginimo, prevencinių priemonių taikymo reglamentavimą); įvertinti atskiro psichologinio smurto darbe (mobingą) reglamentuojančio įstatymo projekto rengimo galimybę;

2.2. įvertinti galimybę Valstybinėje darbo inspekcijoje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įsteigti atskirą struktūrinį padalinį, psichologinio smurto darbo aplinkoje prevencijos ir psichosocialinių darbo sąlygų gerinimo funkcijoms vykdyti.

3. Atsižvelgiant į tai, kad mobingu daroma asmeninė, socialinė ir ekonominė žala, siūlyti **Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai** įvertinti galimybę įtvirtinti baudžiamosios atsakomybės taikymą už mobingą, atsižvelgiant į jo veiksmams sukeltas pasekmes.

4. Siūlyti **Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai**:

4.1. įvertinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų, jų filialų ir padalinių vadovų rotacijos reglamentavimo galimybę;

4.2. stiprinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų medicinos etikos komisijų vaidmenį, sprendžiant klausimus, susijusius su psichologiniu smurtu (mobingu) darbe; papildyti Pavyzdinius medicinos etikos komisijų nuostatus, patvirtintus sveikatos apsaugos ministro, įtraukiant uždavinius ir funkcijas, susijusius su psichologinio smurto darbe klausimų svarstymu;

4.3. asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų emocinio saugumo užtikrinimui ir psichikos sveikatos tvarumui išlaikyti į sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas įtraukti emocinių ir socialinių gebėjimų (apimančių savitvarkos, tarpusavio santykių, socialinio sąmoningumo ir kitas kompetencijas) stiprinimo profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursus;

4.4. peržiūrėti sveikatos priežiūros specialistų darbo krūvių reglamentavimą;

4.5. tinkamai išviešinti nemokamos pagalbos linijos įsteigimą ir skatinti sveikatos priežiūros specialistus, darbe patiriančius psichologinį smurtą, mobingą ar kitokio pobūdžio spaudimą, to netoleruoti ir pranešti apie tokias situacijas nemokamu pasitikėjimo telefonu 8 800 66004;

4.6. kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija organizuoti socialinės reklamos kampanijas, skirtas psichologinio smurto darbo aplinkoje prevencijai užtikrinti ir informacijai apie pagalbą asmenims, patyrusiems psichologinį smurtą darbo aplinkoje, viešinti.

5. Siūlyti **Lietuvos gydytojų vadovų sąjungai, Lietuvos ligoninių ir Lietuvos rajonų ligoninių ir kitoms asociacijoms** organizuoti reguliarius mokymus ir seminarus apie psichologinį smurtą ir patyčias darbe, mobingo požymius ir jo prevencines priemones sveikatos priežiūros įstaigų vadovams ir medikams, medikų teisinio raštingumo mokymus, taip skatinant pastebėti ir identifikuoti psichologinio smurto darbe (mobingo) apraiškas, gebėti juos atskirti nuo teisėtų įstaigų kaip darbdavių reikalavimų, ugdyti patyčių bei smurto darbe netoleravimo kultūrą ir imtis priemonių psichologiniam smurtui darbe sumažinti ar jo išvengti.

6. Siūlyti **asmens sveikatos priežiūros įstaigoms**:

6.1. ugdyti patyčių ir smurto darbe netoleravimo kultūrą; motyvuoti ir skatinti darbuotojus netoleruoti psichologinio smurto ir atskleisti galimus psichologinio smurto darbe atvejus;

6.2. visapusiškai užtikrinti saugią ir psichologiškai sveiką darbo aplinką, kad įstaigos darbuotojai nepatirtų neigiamų psichologinio smurto ir psichologinio spaudimo darbe pasekmių;

priimti vidinius teisės aktus dėl įtampą ir stresą įstaigoje mažinančių priemonių, psichologinio smurto prevencijos ir imtis kitų aktyvių priemonių psichoemociniam klimatui įstaigoje gerinti;

6.3. darbuotojams, ypač patyrusiems psichologinį smurtą darbo aplinkoje, užtikrinti galimybę gauti profesionalią psichologinę pagalbą, kartu užtikrinant visišką šių paslaugų teikimo metu gautos informacijos konfidencialumą;

6.4. sukurti efektyvias reagavimo į mobingą sistemas, kurios būtų integrali kiekvienos sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojų elgesio kodekso dalis: sudaryti galimybes saugiai pranešti apie patirtą psichologinį smurtą ir patyčias darbe, imtis priemonių efektyviam ir tinkamam tokių pranešimų tyrimui, užtikrinant pranešėjo saugumą ir pagalbą jam; imtis kitų priemonių pagalbai darbuotojams, patyrusiems psichologinį smurtą įstaigoje, suteikti;

6.5. peržiūrėti darbuotojų darbo sąlygas, darbo grafikus ir darbo krūvius, kad jie atitiktų Lietuvos Respublikos darbo kodekso bei Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus reikalavimus; asmens sveikatos priežiūros įstaigų skyriuose, kuriuose dirbantiems sveikatos priežiūros specialistams būdinga didesnė įtampa ir stresas (skubios medicinos pagalbos, anesteziologijos ir reanimacijos), numatyti darbuotojų atsipalaidavimo ir poilsio zonas.

6.6. Siūlyti **sveikatos priežiūros darbuotojų profesinėms sąjungoms** ir kitoms sveikatos priežiūros sistemos darbuotojus atstovaujančioms organizacijoms aktyviai prisidėti savo atstovaujamų darbuotojų apsaugos, įsitraukti į patyčių ir psichologinio smurto darbe prevencijos procesą, prisidėti prie medikų teisinio švietimo ir teisinės pagalbos teikimo organizavimo.

7. Siūlyti **aukštosioms mokykloms** peržiūrėti studijų programas ir į jas įtraukti su emocinio raštingumo ugdymu bei darbo santykių teisiniu reguliavimu susijusius mokymo dalykus.

Pritarta bendru sutarimu.

Komiteto pirmininkas

Antanas Matulas

Posėdžio sekretorė

Daiva Žukauskė

